

TAPOLCZAI LAPOK

EZELŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN. KIADÓ ÉS TULAJDONOS: LÓWY B.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félévre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések árszabály szerint.
Nyílt-tér sora 1 korona.

Termelésünk irányítása.

Ez ujság augusztus 26-iki számában cikket olvastam, mely termelésünk veszedelmes irányával foglalkozott. Kétségkívül, a megjegyzések és a megállapítások helyesek voltak; nem is ezekkel szemben akarok egyet-mást elmondani, hanem ezek kapcsán.

A lap igen tisztelt szerkesztője szinte ankéntot ígért be a tárgyról, a cikk után tett megjegyzésében. Jó, hát foglalkozunk termelésünk különböző irányával, nehogy koplalni legyünk kénytelenek, a háboru újabb éve folyamán, mitől óvjon meg bennünket a jó Isten. Mert higgyék el, Tapolcza szegény lakosságának, meg mindönknek, sokat kell majd nélkülöznünk, mondhatjuk azért, mert termelésünk kizárólag szőlőgazdasággal foglalkozott.

Ettől az egyoldalú foglalkozástól akart eltéríteni bennünket, illetve: helyes utra vezetni, a nagy anyagi áldozatokkal létesített állami kertészeti telep. Ennek egyik hivatása az is volt, hogy megkedveltesse a vidék lakosságával a konyhakertészetet. Sajnos, ez nem sikerült. Nem csak az irányítás nem sikerült, hanem maga a telep sem, különböző okokból. Ne keressük miért, mi volt az ok, de tudom, hogy nem a telep vezetőjén mulott a siker.

Nagyon érezzük, hogy a kertészeti telep nem hozhatott semmit a piacra, különösen azért, mert a magánosok, a kis kertekkel rendelkezők sem termelhettek az idén a fogyasztóknak. E téven kell valamit tennünk, nehogy jövőre ismét csak így legyen, mikor lehet másként is.

A várostól délre elterülő rétek, melyet a gát oszt ketté, kiválóan alkalmasok volnának a konyhakertészetre. A kaszálókából csináljunk kertet, le a hatosi majorig, vezessük ki a gátból öntöző csatornákat, hogy eredmény legyen, hogy ne kelljen sok oly terményt nélkülöznünk, melyek nagyon jól jönne a heti egy kilós lisztadag koplaltatása mellett.

A gát melletti terület a kertgazdaságra kitünően alkalmas, amit az a néhány kis kert is bizonyít, a mi már az idén is ott diszlett, ellenére a nagy szárazságnak.

Patak, patak mellett folyik e nagy domboktól meg nem szaggatott, két ut közötti rétségen csak össze kell kötnünk árkokkal a vizeket és a legideálisabb földet teremjük meg, mely majd visszaadja busan a magot akkor is, ha száraz lesz az esztendő, akkor is, ha nedves lesz az év.

Osszák föl ezt a területet parcellákra, hogy kerüljön azoknak föld, akik eddig nem kertészkedtek, mert ez nem volt érdemes. Mert most úgy van, hogy csak avval rendelkezem, amit magam termelék, mert pénzért venni, ma még zöldséget sem lehet. Osszák föl ezt a területet, és kötelezzenek minden parcella-tulajdonost, hogy az öntöző árkok munkájához, a terület nagyságában, járuljon hozzá. Alakuljon e területen egy kertmives-társaság, ki a zsilipeket megcsináltatja, vagy valósítsa meg ezt a tervet a Lecsapoló Társulat, melynek szintén igen nagy érdeke fűződik e területek hasznavehetőségéhez.

E cikk fölébe azt a címet irtam: termelésünk irányítása. Talán nem ezt kellett volna, hanem: kérelem Tapolcza

előjáróságához. Mint ahogy meg is kell kérnünk az érdekeinket képviselőket, hogy gondoljanak e város nélkülöző fogyasztó közönségére, adjanak módot, hogy az olyan területen termelhesen, amelyiken érdemes vesződni, kertészkedni; adjanak irányítást, legyenek érdekeink képviselői, mert felsőbb fómoktól nincs mit várunk jót, azoknak nem okoz gondot, hogy lesz-e a tapolczaiaknak a télre répájuk, káposztájuk, krumplijuk...

Van nekünk szakemberünk, ki irányítson, van tehetségünk, hogy ki tudjuk használni a természet nyújtotta lehetőségét, ha egyszer azt fölismerjük és látjuk, hogy az — kincs.

Dr.

Előkészület a szüretre.

A szüretelés helyes és a kiválnaknak megfelelő keresztülvitele nagy befolyással van a bor minőségére, sőt az egész borkezelésnek alapját kepezi.

Hogy a szüretelést okszerűen végezhesük, legelső dolog a szőlő teljes érettségének a megállapítása. A legtöbb cukortartalmat ugyanis a szőlőszem, eltekintve a többi alkotó anyagoktól, akkor tartalmaz, midőn teljesen érett, tehát sem nem éretlen, sem pedig túlérett. Miután pedig a bor szesz-tartalma az erjedés alkalmával a must cukortartalmából képződik, ennél fogva annál jobb minőségű bort nyerünk, minél nagyobb volt a must cukortartalma. A teljesen érett szőlőszemben ezenkívül a többi alkotó anyagok is, különösen a savtartalom a leg-helyesebb arányban áll a cukortartalomhoz.

A szőlő érésének ideje a fajtától függ. Ennél fogva, ha jó minőségű bort akarunk nyerni, akkor a különböző érésű fajtákat különböző időben kell szedni, amire már természetesen a szőlő beültetésénél is számítani kell, amennyiben fajtiszta táblák szerint telepítünk.

Az érési időre nézve négy időszakot különböztetünk meg, u. m. 1. igen korai szeptember 15-ig, 2. korai szeptember 15-től október 15-ig, 3. késői október 15-től nov. 15-ig és 4. igen késői november 15-én túl.

A szőlőszem érettségének külső jelei: a szőlőszemek lágyulása, a fürt kocsányának megbarnulása, a szemek színének elváltozása, a szem héjának megvékonyodása, és a levedés.

Hogy azonban a szőlőszem érését jobban, biztosabban megállapíthassuk, leghelyesebb a szőlőterület déli és északi oldaláról egy-néhány fürtöt kisajtolni és annak mustját megvizsgálni, illetőleg a cukortartalmát meghatározni, ha 20—22 százalék cukrot találunk (ez a vidékek szerint változó) akkor a szüretelést megkezdhetjük, ha ellenben ennél kevesebb van és jó időjárás mutatkozik, akkor még várunk 3—4 napot, mert ez idő alatt a cukortartalom 3—5 százalékkal is emelkedhetik. Befolyással van még az időjárás is, mert pl. közvetlen eső után a szemek sokkal több vizet tartalmaznak, ami a szemhéj sejtjein szivárgott be, az ily szőlőszem mustja tehát gyengébb minőségű

lesz. Eső után tehát 1—2 napot várni kell, hogy a szőlőszemből a felesleges nedvesség elpárologhasson.

Ugyanezért szükséges szüretelés alkalmával a harmat felszáradását is megvárni.

Az előkészülethez tartozik, a szüretelő edények és eszközök beszerzése és használható állapotba leendő hozása. Ilyenek a szőlőszedő olló vagy kés, szedőedények, puttonyok, kádak, szőlőszűző malom, vagy taposósák, prések és hordók. Ezek tisztántartása nemcsak szüretkor, de általában egész éven át, a gondos szőlősgazda figyelmét el nem kerülük. Mégis szüret előtt minden használandó edényt előbb jól ki kell öblögetni, vízzel és szalmával kizsurolni, különösen nagy figyelmet kell fordítani a hordókra, amelyekbe mustot töltenek, mert a hordóktól, sokáig állván benne a must, könnyen valami izt vehet át, sőt el is romolhatnak, ha nem voltak kellően kitisztogatva. A régi hordókban, ha azok nem voltak kellően kezelve, igen könnyen előfordulhat a penész, ami vékonyabb vagy vastagabb rétegben a hordó falára van lerakodva.

Ha a penész vastagabban van lerakodva, akkor szabad szemmel is észrevehetjük szürkésbarna vagy sárgás színéről, ha azonban vékonyabb a réteg, akkor szabad szemmel nem lehet észre venni, hanem sodronyszálón egy égő gyertyát eresztünk a hordóba, ha az abban csak gyengén pislog, akkor a hordó penészes. Bármily kevés penészt veszünk észre a hordóban, szükséges azt éles eszközzel a hordó faláról jól levakarni, minden egyes mélyedésből, vigyázva arra, hogy vakarás közben a hordó fáját meg ne sértjük. Ezután a hordót hideg vízzel többször jól kiöblögetjük, utána forró vizet töltünk bele és az akna nyílást bedugva 1—1½ óráig benne hagyjuk, utána ismét hideg vízzel mindaddig öblögetjük, míg a kifolyó víz teljesen tiszta. Előfordulhat még a hordók megeceteződése is. Az ilyen hordókba erős lugot, vagy meszes vizet töltünk és azt néhány órán át benne hagyjuk és utána többször kiöblögetjük. Mindez azonban nem gyökeres tisztítás. Az ecetes hordokat legjobban egyáltalán nem használni, mert ezek könnyen elronthatják a beléjük töltött bort. Ezenkívül megtörténik a borkő lerakódása

a hordó falára, amit éles eszközzel szintén le kell vakarni, mert ha benne marad, akkor a bor azt feloldja és savanyu izt kap tőle. Megvizsgálendő a hordó, vajjon nincs-e rajta törés vagy egyéb hiba, amit ki kell javítani.

Az eközben üresen álló hordókat a szokásos időközi kénezással kell megóvni a jelzett bajoktól.

Ha kénezett hordóba mustot vagy bort akarunk tölteni, akkor már előző napon kinyitjuk az aknalyukat, hogy a kénfüst elszálljon, megtöltés előtt pedig hideg vízzel jól kiöblögtetjük és a vizet kicsöpögtetjük.

A hordó dongái vízben és borban oldható anyagokat tartalmaznak, amelyek ha a borba jutnak, annak színét rontják vagy ízét kellemetlenné teszik. Használat előtt ezen anyagokat a hordó dongáiból ki kell venni. (Ilyen pl. a csersav) Erre legalkalmasabb, ha a hordóba forró vizet vagy gőzt bocsátunk, amely a hordó anyagába hatol és onnan az említett anyagokat kivonja. A gőz sokkal tökéletesebben tisztít, mint a forró víz s azért különösen nagyobb hordóknál gőzzel szokták ezt az eljárást végezni. A kiforrázott hordót azután hideg vízzel mindaddig öblögtetjük, míg a víz teljesen szintelenül és szagtalanul folyik ki belőle. Bármilyen módon kezeljük és az új hordót, annak az első borra mindig lesz valami hatása, azért leghelyesebb először mustot vagy még ki nem fejlett bort tölteni az új hordókba.

Szükséges továbbá a szőlőcsomaszóló zsák vagy ma már általában használatos szőlőzuzómalom, amely két egymás felé forduló rovátkolt hengerből vagy kupból áll, amelyeknek cinezve kell lenniök, mert ha a must vassal érintkezik azt feloldja és később a bor megtörök. A hengereket, illetőleg kupokat oly messze kell egymástól állítani, hogy a szőlőmagot és kocsánt össze ne törjék.

Szükségesek továbbá a sajtók. Ma már elterjedt jó sajtók a csavaros és könyök sajtók. Általában a sajtóktól azt kívánjuk, hogy jó anyagból készüljenek, tartósak, könnyen kezelhetők legyenek.

A must cukortartamának meghatározására szükséges továbbá a mustmérő. Többféle mustmérő van u. m. a Bábó, Pilitz és Wagner féle. A gyakorlati használatban legjobb a Pilitz féle.

Ezek azok az eszközök gépek és edények, amelyeket a gondos gazda a szüret idejére elkészít, tisztán tart, hogy a borkezelésnek alapját képező szürethez hozzáfoghasson.

Folyt. köv.

Honnan lesz zsirunk?

A lisztről, a gabonabeszerzés keservéről elzengtük bús dalunkat. Vajjon megszanó fülekre találnak-e, még ez idő szerint nem tudjuk, de reméljük.

Remény a szerencsétlennek mindennapi kenyere. Óh, ha ez a lelki kenyere is elhagyna, kétségbe kellene esnünk. Nem. Bizzunk és bizunk is, hogy el nem hagy. De e mellett mégis jól esik lelkünknek, megkönnyebbülést szerzünk kétségbeesésünkben, ha keservünket kiönthetjük.

De miről akarunk irni, igen arról, ami nincs, — a zsirról.

Ami a szellemi világban a filozófia, az a materialis világban a zsir, amelyből mindenbe kell valamelyes mennyiség, hogy tápláló ereje, ize legyen az ételnek. Ez az anyag az, amely nélkül a főzés csak üres, tartalmatlan iztelen kotyvasztás.

A zsir hiánya napról-napra jobban érezhető, ami mégis eladásra kerül a hatósági elárusításon kívül, az meg megfizethetetlen drága.

A zsir hiánya már a múlt évben mutatkozni kezdett. Ezen okulva a legszerényebb háztartások is szereztek be egy-két kis malacot már a tél vagy a tavasz folyamán, hogy biztosítsák a konyha legszükségesebb cikkét, a zsirt.

Tudok, ismerek kisebb existenciákat, akik maguktól vonták meg a szükségeseket, csak hogy nagy áron beszerzett, dédelgetett malacok fenntartását, növekedését biztosítsák. A burgonya és korpa hiánya mellett pedig az tudja, hogy mily kínos az idén a sertésnevelés, akinek minden sertéstakarmányt drága pénzen kellett csak nagy utánjárással beszereznie. Ily viszonyok között, abban a reményben, hogy hizlalo anyaghoz jutnak, tartották ki sertéseiket azok, akik maguk nem termelők, de mégis biztosítani akarják szükségletük fedezését.

Itt van már a jobb takarmányozás, a hizlalás idejének megkezdése s ime nincs mivel hizlalni.

Jólehet a gabonabeszerzésről kiadott rendelet egy-egy sertés hizlálására öt méter-mázsa árpát engedélyez, azonban ez is, mint a buza és rozs beszerzése, szintén korlátozott, csak helyben engedi azt megvásárolhatni. Sem Tapolcza, de még a járás többi községei, kevés kivétellel, — nem lévén gabonatermelő — magát sem tudja ellátni, annál kevésbé juttathat az amugy is gyenge árpatermésből a szomszéd község-

belieknek. Tengeri termésünk is gyenge. Magunk gabonával való ellátása mellett a második aggasztó körülmény, hogy mivel fogjuk kihizlalni eddig keservesen felnevelt sertéseinket.

Hasonló körülmények között vannak izraelita polgártársaink a lúd hizlálással, ha a tengeri beszerezhetősére alkalmat nem adnak.

Össeiratták ugyan a múlt héten a hizlálásra és vetésre szükséges árpa és zabszükségletet, azonban, ha rövid idő alatt nem juthatnak, különösen a nem termelő sertéstartók árpához vagy tengerihez, úgy kénytelenek lesznek vagy soványan levágni állataikat, vagy eladni, de minden körülmények között a jövőre való zsirellátás legnagyobb kárára, veszélyére.

Égető kérdés ez, amely gyors feleletet és megoldást vár. A dolog lényege tehát az, hogy lehetne is, lenne is zsir, amennyi kell, mert hizlalni való állat van elég, csak hizlalo terményekre volna szükség.

Helyén való volna, ha e kérdéssel minden forum foglalkoznék és vállalva, jóakarattal igyekeznének ezt a leggyorsabb intézkedést igénylő kérdést megoldani.

Nem kisebb kérdés a hatóság azon feladata is, hogy a zsirral ellátatlanok szükségletének fedezéséről is gondoskodjék.

Sz.

Meghívó.

a „Tapolcai Villamossági r. t. felszámolás alatt“

1917. szeptember hó 28. án, délután 2 órakor, a tapolcai kaszinó helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, amelyre a t. részvényeseket ezennel meghívjuk.

Tárgy: Giazer Sándor ur elhalálása folytán a felszámoló bizottságnak kiegészítése egy tag választásával.

Tapolcán, 1917. szeptember 4. én.

A Tapolcai Villamossági r. t. felszámolás alatt;

Dr. Kovács Vilmos s. k. Leszner Sándor s. k.

Boroshordók,

ujak és használtak, különböző nagyságban, eladók. Ugyanott eladó egy teljesen új másolópréss, teljes felszereléssel.

Ernst Hugó Tapolcza, Csány u. 7.

Följegyzések.

I.

A vágy.

Leány, te legszebbik violája a környék virágos kertjének: te *hüsz* mindig engem!... Hiv arcodnak rózsapirja, vállaid gömbölyűsége, szemed ragyogása, az abból kiáradó villámsugár... Én én ígérem eljövetelem.

Am ha nem jöhettek el mégsem, jusson eszedbe: másfelé is sokan várnak engem és jusson eszedbe, hogy épp ugy: te hozzád is kívánkoznak még sokan!

Visz, sodor bennünket mindig a *legerősebb áram*...

Ha minden vágyad néked én vagyok, hidd el, meg fogok érkezni tehozzád: akkor is, ha ez az élet kevés hozzá. Mert, óh, elég hosszú az örök élet.

Mert mért lenne az, hogy e világon valamely vágyad ne teljesednék, óh te kishitű leányzó?

II.

Addig a vágyak ki nem alszanak, míg te nem teljesednek.

Be kell, hogy teljesedjenek kívánalmaink, különben véges-végig élnek. Egy haláluk van: a beteljesedés.

A mi első, legfőbb vágyunk, hogy örökké éljünk, amiért aztán meg kell halnunk száz-ezerszer. Vágyunk így a — *meghalás*.

Vágyunk az, hogy meghaljunk. E szerint vágyunk az — *elemésztődés*.

Vágyunk az elemésztődés, ezért vágyunk a — *szerelem*.

Vágyunk a szerelem, ezért vágyunk egy szerelemre gyújtó leány, legény.

Aki már a szerelmet nem ismeri, annak pedig vágya a gondolatok és alkotások, a mely által ő elemésztődjék.

Filozófia.

Soha ne mond ezt a szót *volna*, ha bölcs akarsz lenni. Ne mondd: „Ha így volna, vagy amugy volna“; „ha így lett volna, amugy lett volna“. Mert minden úgy lett itt, a mint lennie kellett!

És az a „hajszányi“, a min ez vagy az mult, sohse csábitson, meg ne tévesszen soha, mert az csak néked lehet *hajszáj*, a teremtés szemében — egy világ

Nem csak nagyságban van itt végtelenség, hanem kicsinyiségben is. Nem csak kifelé, hanem *befelé* is. Hány nagy csillagot nem látsz te és hány kis világ van elzárva szemed előtt!

Tehát azt a kicsinyt ne gondold *hajszáj*-

nak. Ládd, ládd dolgodtól mily messze eljett!

II.

És ne kívánj senkinek soha semmit, — okos akkor leszel, — másnak rosszat és magadnak jót!

Tudd meg, jönnek ezek egymásután sorban: jóra rossz és rosszra jó.

Ugy áll a jó és rossz egymás mellett, mint a bal és jobb, mint Észak és Dél; ugy váltja egymást az idők folyásában.

És miért kívánsz magadnak jót. barátodnak rosszat: mintha tetőled különálló volna?

Mily nevetséges, hogy másnak rosszat kívánsz, mikor az a „más“ nem is *más*, de *te vagy magad*.

Mindnyájan *egyek* vagyunk itt s ha én másnak „ártok“, magamnak is ártok.

Mindannyian *egyek* vagyunk itt: csak csereberélődünk; helyünket, formánkat változtatjuk, mint a vér, mint az alkatrészek ereinkben, testeinkben.

Ne itéld hát a bünösöket is, mint *gyarlóbbakat!* Éppen olyanok ők, mint te: csak szerepük más. E szerep egyszer leszen: a te szereped is, miért, miért itéled mint gyarlóbbakat a bünösöket.

A kis rövid...
éléről elhelye...
csináltak, m...
Félve néztün...
iskolából; a...
kekre, kiknel...
gyok tartják...
elmult, bár n...
volna, de ne...
az iskola az...

Az állam...
a kezében v...
mikép a jel...
állam. Menny...
nek ezek, m...
sorsa függ r...
idején. Napja...
módon hatn...
sokkal nagy...
rájuk meres...
szemeket, a...
növekedik. É...
lesznek és...
vihar gyerm...

Az iskola...
dot. Évtize...
most föl és...
felé fordul...
zedéket, me...

Csodalato...
be a tapolc...
hogy az él...
kezeket is...
gitsenek me...
igy lett: a...
keresőkkel...
padsorok g...
sek az isk...
miért? Mi...
Talán az á...
Nem hinné...
kellett elha...
tudás utáni...
is, akik ed...

Hittük:
A régi emb...
lövészárko...
szava han...
jövendőt. A...
nyes szem...
az asszony...
szervenved...
járassátok...
ember zok...
dolt, a csa...
messzire el...
sirt, mert...
arra gond...

És az a...
parancsra...
gyermekait...
kezében a...
átérés ké...
zöldasztal...
végez. Vo...
gok, szom...
beirták, m...
tudást a k...
nak is. A...
jött ki a...
letörölte a...
A fiu m...
simult az...
és szólt:
könyveket...
mint vett...
utcán a...
káját, a c...
s sóvárog...
sirt és a...
is, amit t...
másként.

A tudá...
Az állam...
iskola. V...
goknak...
általában

HIREK.

Szeptember.

A kis rövid hír, hogy a polgári fiúiskola éléről elhelyezték a vezetőt, személyesét csináltak, mennyi nyugtalanságot okozott. Félve néztünk a jövő elé, hogy mi lesz az iskolából; aggódva gondoltunk a gyermekekre, kiknek sorsát, im mindenben, a nagyok tartják kezükben. Az iskola válsága elmúlt, bár mi más megoldást is tudtunk volna, de nem kérdezték bennünket, mert az iskola az államé.

Az állam parancsol az iskolában is: annak a kezében van a jövő embere sorsa, mikép a jelené. Az iskolák: — a jövő állama. Mennyire fontos, hogy olyanok legyenek ezek, mint lenniük kell. Az emberiség sorsa függ most az iskoláktól, a rémségek idején. Napjaink dolgai megmagyarázhatatlan módon hatnak a gyermekekre, akik még sokkal nagyobbak látják az eseményeket, rájuk meresztvén azokat a szép bámuló szemeket, amelyekben minden látvány megnövekedik. És ezekből a kicsinyekből férfiak lesznek és jaj, ha bennük megismerjük a vihar gyermekeit.

Az iskolák nevelik az eljövendő félszázadot. Évtizedek emberei, asszonyai nőnek most föl és minden figyelmünk a gyermek felé fordul, mert nevelni akarjuk az új nemzedéket, mert látni szeretnénk az ígért földjét.

Csodálatos, hogy mennyi tanuló iratkozott be a tapolcai iskolákba. Pedig azt hittük, hogy az élet magának követeli már a kis kezeket is, a gyöngye karokat is, hogy segítsenek megkeresni a mindennapit. De nem így lett: a tantermek megteltek a tudást keresőkkel és a szeptemberi napsugár szoros padosorok gyermekarcain játszadozik. Népelek az iskoláink és mi kutatva kérdezzük: miért? Mi fogta meg az emberek lelkét? Talán az állam szavára hallgattak a szülők? Nem hinnénk. Sokkal hatalmasabb szónak kellett elhangoznia a lelkekhez, hogy így a tudás utáni szomjúságot érezték meg azok is, akik eddig csak alkoholra szomjaztak.

Hittük: hogy új világ lesz a régi helyén. A régi emberekből már, igen, újak lettek. A lövészárkok embereinek mindennél szentebb szava hangzott az itthoniakhoz, félte a jövőt. Akik a halál árkaiban élnek, könnyes szemmel, megremegő kezzel irták haza az asszonyuknak: a mienk már csak a szenvedés, az élet legyen a gyerekeké... járassátok iskolába őket... s a szenvedő ember zokogva borult a földre: haza gondolt, a családjára, a boldogságára, mely oly messzire elmaradt mögötte. A szürke ember sirt, mert a gyermekére gondolt, mert ha arra gondolt, sirnia kellett.

És az asszony, az itthon hőse, mint isteni parancsra, hallgatott az üzenetre és elvezette gyermekeit az iskolába... a kicsit, a nagyot, kezében a tábori kártyával, szemében az átérés könnyével. Az asszony megállt a zöldasztal előtt és várt, míg aki előbb jött, végez. Voltak ott sokan: szegények, gazdagok, szomorúak, vidámak. Mindet egyformán beírták, mert az iskola egyformán méri a tudást a kopotaknak is, meg a jóruhájúaknak is. A szegény asszony megnyugodva jött ki a kapun és ment hazafelé. A könnyet letörölte az arcáról és ránézett a gyermekére. A fiú megérezte a hangulatváltozást, oda simult az anyjához s most ő nézett remegve és szólt: édes anyám, úgy-e nekem is veszik könyveket? Mit is tehetett volna az anya, mint vett, amit tudott. De a fiú látta az utcán a többiéknel a gazdagság szép táskáját, a csillogó körzöt, a tetszetős dolgokat s sóvárogva nézett rájuk... haza szaladt, sirt és a szegény asszony kiadta azt a pénzt is, amit tüzelőre szánt, mert nem tehetett másként.

A tudást, sajnos, még nem adják ingyen. Az állam megbocsáthatatlan büne a drága iskola. Vagy csinálnának iskolát a gazdagoknak és külön a szegényeknek. Mert általában: talán ha a szegénység külön élne,

nem is bánaná, tenné szomoruvá, elkeseredetté az embert, mint így, hogy együtt él a gazdagsággal. A gyermek is legjobban érzi a szegénységét, szülői küzdését, mikor iskolába jár, mikor az egyenlőség szent nevében együtt van a gazdagokkal. Igaz, hogy az iskolának az életre kell tanítania, hol együtt van a szegény és a gazdag, mi az irigység és gyűlölet szülője.

De az iskolába még sem szabad ennyire az életet bevinni. Még korai látni és érezni a gyermeknek a kirívó különbségeket. A társadalomnak kell támogatni a szegényeket már az iskolába is. Az iskolai segítő egyesületeknek kell nagyobb módot adnunk a szegénysorsu tanulók fokozottabb támogatására, hogy a szülőknek ne kerüljön oly sokba gyermekük taníttatása. Az életben később úgy sem tudunk a szegényeknek gazdagságot: jó módot adni, adjunk legalább lehetőséget a jó életre már gyermekkorukban, mikor még ezt a gazdagok társadalmát a — legoicsóbban megteheti.

Előléptetés. A vallás és közoktatásügyi miniszter *Kollányi* Ödön polg. iskolai igazgatót a VIII. fizetési osztály harmadik fokozatába léptette elő.

Áthelyezés a tapolczi m. kir. adóhivatalhoz. A pénzügyminiszter *Nagy* János kulai adótitket, hasonló minőségben, Tapolczára helyezte át. Az áthelyezéssel elhunyt *Cser* József helyét töltötték be.

A tapolczi állami polgári fiúiskola új igazgatója. A vallás és közoktatásügyi miniszter *Kollányi* Ödön igazgató Kalocsára történt áthelyezésével első esetben *Szűcs* Mihály volt kalocsai helyettes igazgatót helyezte Tapolczára. Mint a hivatalos lap csütörtöki számából értesülünk *Szűcs* Mihály nem jön Tapolczára, hanem az egri polg. fiúiskolához, Tapolczára pedig *Fogl* János újvidéki polg. iskolai tanár jön, akit a miniszter egyúttal az iskola igazgatói teendőinek ideiglenes ellátásával is megbízott. Az új igazgató, mint halljuk, a szakirodalomban szép tevékenységet fejt ki.

Áthelyezés a polgári fiúiskolában. A vallás és közoktatásügyi miniszter *Ötörmösy* Olga polg. fiúiskolai helyettes tanítónőt hasonló minőségben *Zsombolyára, Kocsis* Olga polg. isk. tanítónőt helyettesi minőségben *Zalaegerszegről* a tapolczi állami polg. fiúiskolához helyezte át.

Községi gyűlés. Tapolcza nagyközség képviselőtestülete vasárnap f. évi szeptember hó 9-én délelőtt 11 órakor az alábbi tárgyakban gyűlést tart: illetőségi ügyek. Mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása. Gabonavásárlás ügyében érkezett leirat. Rendőrök, tüzoltók kérvénye fizetésjavításért. Izraelita hitközség kérelme segélyfelemlésért. Szeszfőző R.-t. kérelme telekeladásért.

Kertész-szövetkezet megalakítása ügyében irt le Tapolcza nagyközséghez az Országos Közéletmezési Hivatal. Ez ügyben a tapolczi hivatalfőnököket értekezletre hívta össze *Horváth* Jenő főjegyző. Az értekezlet elhatározta, hogy tisztviselői kertes létesítésére alkalmas terület után érdeklődik, amelynek biztosítása esetén a Kertész-szövetkezet megalakul.

Nyilvános köszönet. — A Vörös-Kereszt Egyesület tapolczi fiókja céljaira adakozni kegyesek voltak: *Szezemszky* Gyuláné urnő Monostorapátiából 50 koronát és almát, *Svastics* Gyuláné urnő almát, *Csizmadiáné* almát, *Bozay* Jánosné urnő dinnyét. — A szives adakozóknak ez uton mond hálás köszönetet az Elnökség.

A tapolczi járás ügyforgalma. A tapolczi főszolgabírói hivatalban április 1-től július 1-ig terjedő negyedévben beérkezett 3506 ügydarab, amiből elintéztetett 3350, elintézetlen maradt 156 ügydarab. Tekintve a hivatal óriási ügyforgalmát és ehhez a tisztviselők számát, a hivatal dicséretes munkásságot fejtett ki.

Népesedési viszonyok a tapolczi járásban. Folyó évi április 1-től július 1-ig

terjedő negyedévben a tapolczi járásban a születések száma 223, a halálozások száma 251, így szaporodás nem, hanem 28 lélekkel kevesebb a születések száma az elhalálozásokénál. Ez idő alatt az egész megyében a 2952 születéssel szemben 3283 volt a halálozások száma s így a negyedévi apadás 331 lélek. Szomorú számok.

Beírások eredménye a polgári fiúiskolában. Amint a háborús évek alatt általában, úgy az idén is emelkedett a helybeli polgári fiúiskola tanulóinak száma. Eddig 154 tanuló iratkozott be (hárommal több, mint tavaly), amely létszám osztályonként a következőképp oszlik meg: az I-ső osztályba 48, a II-ba 43, a III-ba 31 és a IV-be 32.

A király parancsa a Hymnuszról. A király parancsára napiparancsba közölték a legénységgel, hogy a magyar Hymnuszt katonai részről épp oly tisztelet illeti meg, mint az osztrák hymnuszt, amelynek katonai egyének és csapatok részéről tisztelet jár. A király parancsa egysorba helyezi az Isten áldd meg a magyart a Gotterhalte-val: kik fájdalommal emlékszünk arra a sok megaláztatásra, ami hymnusunkat s vele nemzeti önértékünket minduntalan érte, kell, hogy nagy jelentőségűnek tartsuk e királyi rendelkezést.

Özvegy kísasszonyok. A hivatalos lap két királyi elhatározást közöl. Az első megengedi a hősi halált halt katonák menyasszonyának, hogy elhunyt vőlegénye nevét viselhesse, mint-ha a férje lett volna. A második a hősi halált halt katonák házasságon kívül született gyermekeit segíti hozzá a tövényesítéshez.

A rokkantakért és a hadiárvakért. Az Országos Hadigondozó Hivatalhoz több ízben érkeztek olyan adományok, amelyek alapítványok alapján bocsátattak rokkantak, vagy hadiárvak céljaira a Hivatal rendelkezésére és ahol nem történt külön intézkedés aziránt, hogy ezen összegeknek rokkantak és hadiárvak céljaira nem csak kamatai, hanem tőkei is felhasználhatók legyenek. Ezen alapítványokból azután a hadirokkantjaink és hadiárvaik részére a minden esetre csak csekélyebb összegű kamatokat lehet felhasználni és körülbelül 20 év múlva, mikor a hadiárva neveltetése és így segélyezése megszűnik, vagy 35 év múlva, mikor a rokkant és családja vagy már elhaltak, vagy már újabb generáció keletkezett, amelynek segélyezésére jögcime nincs, s a kamatok az adományozó óhajtatásához képest tovább nem használhatók fel, fennmarad a tőke, amelyet más célra kell fordítani. Rokkantjaink és hadiárvaik érdekében minden esetre sokkal eredményesebb akció volna végezhető, ha ezen adományoknál a hadiárvaiknál 20 év alatt, rokkantak és családtagjaik támogatásánál pedig 35 év alatt lassankint az egész tőke is felhasználható legyen. Erre való tekintettel nagyon óhajtanánk, hogy az áldozatkész adakozók adományait vagy ne alapítvány alakban juttassák a Hadigondozó hivatalhoz, hanem egyszerű adományképp, amelynek a tőke felhasználását illetően a Hivatal ne legyen megkötve, vagy pedig vegyenek fel az összeget rendelkezésre bocsátó okmányba olyan kikötést, amelynek értelmében ezen adományoknál nemcsak a tőke kamatai, hanem — hadiárvaiknál 20 év alatt, rokkantaknál pedig 35 év alatt, — maga a tőke állaga is felhasználható legyen.

Megszűnik a nyári időszámítás. Az államvasutak hivatalos lapjának mult heti száma szerint szeptember 17-ére virradó reggel három órakor véget fog érni a nyári időszámítás. Reggel három órakor tehát minden vonalon, minden állomáson visszaigazítják az óramutatókat egy órával, tehát kétfőre. A vonatok menetrendje változatlan marad. A közép-európai időszámítás az említett időben az egész országban újra életbelép. A nyári időszámítást faluhelyen eddig nem tartották be, csupán azok igazodtak ahhoz, akik utazásra készültek, mert hát a jó falusiaknak mégis csak alkalmazkodniok kellett a háborús körülmények eme intézkedéséhez.

Zöldségművelés szükségletek összeírása. Az Országos Közélemezési Hivatal felhívására összeírják a lakosság káposzta, répa, hagyma, sárgarépa, petrezselyem szükségletét. Az összeírás Tapolczán a rendőrség őr-szobájában történik folyó hó 11-ig. Mindenkinnek fontos érdeke, hogy jelzett szükségletét okvetlenül bejelentse.

A veszprémi püspök felszentelése. Rott Nándor dr. veszprémi püspök felszentelése szeptember hó 23-án lesz Budapesten az egyetemi templomban. Az új püspök ünnepélyes beiktatása október 4-én, a székesegyház felszentelésének évfordulóján lesz Veszprémben.

A tehenészetek abrakta-kormány és korpaszükségletének biztosítása ügyében az Országos Közélemezési hivatal által kiadott rendelet szerint mindazon tehenészeteknek, amelyek tejtermelésüket a közlemezési hivatal által megszabott feltételek betartásának kötelezettsége mellett a közfogyasztásra lekötik, állatonként 7 métermáza abrakta-kormány feloldását illetve vásárlását engedélyezi. Az ez iránti kérvényeket hatósági igazolással ellátva, szeptember hó 15-ig kell a főszoigabirói hivatalhoz benyújtani. Ugyanezen uton juthatnak korpához állataik részére azok a gazdák, akik a termelt tejet közfogyasztásra forgalomba hozzák és igazolják, hogy közfogyasztásra kerülő tejtermékeiket valamely községgel, közintézménnyel, magánegyénnel legalább 1918. évi június 1-ig kötött érvényes szerződés alapján szállítják. Ily esetben a szerződés vagy annak hiteles másolata szintén csatolandó a fent jelzett kérvényhez.

A nyári meleggel beköszöntött őszi szőlőkre, illetőleg a szemfejlődésre és érésre jótékony hatással van. A szőlőszem érik, puhul, levesedik. Az idei must kereslete ez idő szerint még igen lanya. Kereskedő úgy mint termelő tartózkodók az ügyletek kötésére. A várakozó helyzetet mindegyik fél érdekének javulása okozza. A mezőgazdasági munkák a száraz időjárás miatt halasztást szenvednek. Sajnos, hogy a volt kisebb csapadék még mindig nem engedi az őszi szántás végzését.

A must szállítása. A kereskedelemügyi miniszter a szüretre szükséges üres hordók gyors és akadálytalan szállítására, úgyszintén azok kiméletes kezelésére az összes magyar vasutakat utasította. Egyben a soron kívül szállítandó küldeményekkel egyenlő eibánásban részesítendőnek jelölte meg a must küldését.

A 48-asok a hivatalos jelentésben. A nagykanizsai 48-ik gyalogezrednek örök emléket állított a vezérkar múlt heti jelentése. Megtudtuk ebből, hogy a 48-asok is ott viaskodnak az Isonzó-menti pokolban országaink épségéért. De abban hivatalos megállapítás nélkül is biztosak lettünk volna, hogy a zalai bakák vére még mindig nem vált vízzé és a zalai virtus egyformán tündököl, valahányszor arra kerül a sor, hogy meg kell mutatni az ellenségnek a magyar vitézséget. A hivatalos jelentésből jóleső elismerését látjuk drága testvéreink, fiaink, dicsőségének. A dicső nevet bizonyára tovább is ki fogják érdemelni a háború küzdelmeiben.

Időszerű szakcikksorozat a szüretelésről és borkezelésről. Egy szakember munkatársunk tollából cikksorozatot nyitunk a szüretelésről és borkezelésről, amelyet szőlő- és bortelemelő olvasóink bizonyára érdekel és tanulsággal olvasnak.

Mi van a közhivatalnokok zalaegerszegi beszerzési csoportjával? Zalaegerszegen, a törvénytörvény területén (nyolcz járásra) szintén megalakult a pénzügyminiszter országos felhívása utján a köztisztviselők beszerzési csoportja. Míg azonban ennek tevékenységéről semmit sem hallunk, addig a nagykanizsai csoport máris sikereket tud a beszerzési terén felmutatni. Szeretnők már a zalaeger-

szege csoport beszerzéséről is hallani. Vagy talán a zalaegerszegi tisztviselők bővelkednek mindenben, úgy hogy erre nekik nincs is szükségük? Alig hisszük. Ha a Tapolczán megindult ez irányú mozgalmat a zalaegerszegi központi mozgalomba leendő beolvadás jóhiszemű várakozása től nem függeszti, talán mi tapolczaiak előbbre volnánk.

Gyümölcsből nem szabad szeszt főzni. A kormány eltiltotta a gyümölcsnek szesztermelésre való felhasználását. A szőlő nem esik a tilalom alá. Szilvát oly helyeken, amelyek nem tartoznak valamely központi szeszfőzde területéhez, szintén nem szabad szesztermelésre felhasználni. A központi szeszfőzdek, amelyek szilvát dolgoznak fel, az átvett szilvamennyiségnek legalább egynegyed részét izkésítésre és aszalásra kötelesek fordítani.

A gabonavásárolhatóság kiterjesztése ügyében Tapolcza nagyközség újabb memorandummal fordult az Országos Közélemezési miniszterhez, melyben felsorolja ama körülményeket és speciális viszonyokat, amelyek nálunk vannak és amelyek alapján a gabonavásárolhatóság kiterjesztését újból kérelmezi.

Gaál Balázs Tapolczán tartózkodó arcképfestő újabb művei, amelyek a Pannónia étermében láthatók, bizonyítékai az ő művészetének. Festményei élethűek és ma olcsók, s így méltán megérdemli Gaál, hogy a közönség megrendeléseivel pártolja művészetét.

A lisztadag fölemelése. A múlt héten a hatósági lisztellátást fejenként és hetenként másfél kilogrammra emelték fel, úgy, hogy most havonként 6 kg. lisztet kapunk. Ez a lisztadag még nem az, amit a legújabb rendelet fejkvóta szerint megenged, mert az nagyobb lesz. Nem értjük, miért kapnak a városok lakói 9 kg 60 dekagramm lisztet, a községek lakói pedig csak 7 kg-t. A sok rendeletről maholnap nehéz lesz kiolvasni a Tapolczára alkalmazható mértéket.

Javítás. — Múlt számunkban említettük, hogy Balatonfüred és Keszthely községek, mint fürdőhelyek, megkapták a gabonavásárlás kiterjesztését. Mint a Keszthelyi Hírlap kesergéséből megtudtuk, Keszthely hasonló körülmények között van a gabonabeszerzés dolgában, mint Tapolcza. Csapán Balatonfüred élvezi a gabonavásárlás kiterjesztését.

A korpaelosztás új rendje. — A korpa forgalomba hozatalának szabályozásáról szóló 3.026. 1917. M. E. sz. kormányrendelet 6 §-a értelmében a termelők által igényelhető, továbbá a tejellátás biztosítása érdekében az Országos Közélemezési Hivatal rendelkezésére álló s végül a hadsereg szükségletének fedezésére szolgáló korpakontingensen felül még fennmaradó korpa szétosztása iránt a földmivélsügyi miniszter úgy rendelkezett, hogy ebből a készletből első sorban azon állattartók részesíthetők, kik nem termelők, vagy olyan vidéken lakó termelők, ahol gabonafélt egyáltalán nem termelnek. Tekintettel a csekély korpakészletre, egy-egy állattartó a családtagok létszámához képest két sertésnél és két tehénnél többre korpát nem igényelhet. Korpaszükségletüket az állattartók a községi előjárásnál jelentik be. Az előjárás az igazolt bejelentéseket kimutatásba foglalva, havonként a Korpaközpontba küldi be. Az igényelt korpamennyiséget természetesen csak a szabad elosztásra kerülő készlet arányában utalványozhatják. Utasítást kapott azonban a Korpaközpont arra, hogy első sorban a tisztviselők, állami és egyéb hatósági alkalmazottak, szolgák, kisiparosok és munkások igényei veendőek figyelembe.

A helybeli izr. templomban az ülések bérbe adása f. hó 9-én és 16-án d. e. 10-12-ig és d. u. 3-tól 5-ig, a közbeeső napokban d. e. 10-től 12-ig fog eszközöltetni.

Aláírási felhívás.

A „Törköly mellékterményeit feldolgozó és értékesítő r. t.” Tapolcza székhellyel megalakul; ezennel felkérjük, miszerint sziveskedjék ezen iparmű létesítését a saját részéről részvény jegyzésével támogatni; az aláírási iv és alapító tervezet mindhárom helybeli itakarékpénztárnál le van téve, tessék tehát részvény jegyzés céljából ezek bármelyikéhez fordulni. Az aláírás záró határideje: 1917. szeptember 15.

Kelt Tapolczán, 1917. szeptember 5-én.
Tisztelettel;
az alapítók.

KÖZSÉGHÁZABÓL.

Hirdetmény.

480—1917. szám.

Alulírott községi előjáróság által közhírré tétetik, hogy Tapolcza községnek a zalaegerszegi m. kir. pénzügyigazgatóság által 510 K. érvényesített 1917. évi hadmentességi díjkiutési lajstroma Tapolcza község házában 1917. évi szeptember hó 4-ik napjától bezárólag szeptember hó 11-ik napjáig terjedő 8 napon át közszemlére kitéve lesz, mely idő alatt azt az adózó felek betekintethetik.

Kelt Tapolcza, 1917. szeptember hó 3 n.
Németh Jenő Mojzer Endre
nagyközségi jegyző. bíró.

PRESSING Józsefné Kossuth Lajos utcai
házaát beltelekkel
együtt, úgyssintén a gátvereti 3 holdas földjét eladja. 1—3

ELADÓ jutányosan 200 hl jókarban levő
használt boroshordók.
Tóth József, Diszel.

A keszthelyi Hungária szálló pincéjében
6 boroshordó
van eladó a következő nagyságban: 1712, 1688, 1414, 1424, 1160, 1031 literesek.
Haász Ignác, Széchenyi szállodás,
Ssombathely.

Eladó nagyobb mennyiségű
**jókarban levő,
boroshordó**
Balogh Gyulánál Balatonhenye. Hordók bármikor megtekinthetők.

**A polgári leányiskola
épületében 2 szobás
utcai lakás kiadó,**
a hozzávaló mellékkelységekkel, január elsejétől,

Bővebbet a tulajdonosnál: Kövesdi Jánosné,
Keszthelyi utca 5. 7—7

600 ürü birka eladó
páronként 100 kgr. súlyban. Bővebbet:
Fehér Gyula, Nagykanizsa, Kinizsi u. 2/a
Telefon 131. 7—1

Használt boroshordók,
14—22 hektosak, eladók a Szigligeti Bér-gazdaságnál, u. p. Szigliget.

Eladom a Park-utcában levő
házaamat (a volt Pollák-házat)
valamint
üzleti berendezésemet.
Forgács Izsó.
Bővebbet: Tausz Jakab Tapolcza.

.. **Nyomtatott** ..
LÓWY B. könyvnyomdájában,
.. **Tapolcza.** ..

T

Előfizetési ár:
negye

Dr.

Nagyon h
a rettenetes
lomhoz. A
könnyek ela
siratnunk ke
az úr. És fé
vissza közt
rad életben,
térőket?

Nézzünk
mennyi az
lósággal ter
hányan vag
még dolgoz
veszteséget,
Fischer Gy

Ismét me
val, ki me
nyolcvan é
kor tapaszt
Lankadatla
munkakedv
tetterő, vo
húséges ki

És most
juk kopors
tevékeny
melyek eg
bennünket,
tájára átv

Az ő
munkra, k
jelenét föl
három év
van esem
vonatkoz

Orvos v
az orvos
ember teh
orvos és
a társada
fennáll, —
közé. És
helyét. Öt
jubileuma
társadalm
reprezent

Életéne
közélet p
állásra ö
benne, h
szeretette
Bármely
őt, mind
tudott a
A régi v
dologban
mig az
A tap
cikluson
volt, és